

Циганча

Анатолій Давидов

Добре відпочивати поблизу моря: накупаєшся досхочу, назагораєшся, а як сонце стане в зеніті, надінеш біленького кашкета й гайда обстежувати берег. Там, дивись, мушлю красиву море викинуло, там сердолік, а піднімеш клубок водоростей, звідти увсебіч застрибають дрібні креветки. На них Ігорьок ловить бичків та зеленушок. Однак зараз хлопчику не до риболовлі — треба спіймати пару крабиків: закінчується таткова відпустка, й Ігорькові хочеться привезти їх додому, щоб друзям у дворі показати.

Ігорьок перевернув один камінчик, другий, і лише з-під третього, наполовину вкритого водоростями, шустро вистрибнуло чорне крабєня. Тільки воно майнуло не у воду, а вздовж берега. Мабуть, з переляку. Ігорьок наклав його рукою.

— Не втечеш! — Обережно взяв крабєня і посадив у маску для підводного плавання. Нахлюпав туди води і пішов далі.

Невдовзі до маски потрапило ще одне крабєня — майже біле, з коричневими цятками на спині. Ігорьок назвав його Піщаним, а чорного — Циганчам.

Весело повертався хлопчик до пансіонату. Вже уявляв, як винесе крабиків у двір, як зберуться друзі, як заздритимуть йому, пропонуватимуть на щось мінятись. Та він не мінятиметься. Хіба що на Дмитрикового хом'ячка Гришку... Ні, він і з ним не стане мінятись. Житимуть крабики в нього аж до наступного літа, а тоді він з татком знову сюди приїде і випустить їх на волю...

Усю дорогу вода вихлюпувалася з маски. Коли він зазирнув туди, то зрозумів, що крабикам треба дістати надійний посуд. Не везти ж їх у масці.

Ігор поставив маску на балконі, взяв карбованця, що його дав татко на морозиво, й подався до магазину купити трилітрову банку — добрий буде акваріум для бранців.

Та дорога до магазину виявилася довгою: спочатку Ігорьок затримався біля кіоска з газованою водою, потім йому закортіло пограти в городки...

Тим часом сонце звернуло в бік балкона, і маска з крабєнями опинилася на сонці.

Заціпенілі крабики сиділи в протилежних кінцях маски. Води ставало усе менше, крабики заметушилися в пошуках виходу. І хоч краї маски не такі вже й високі, маленьким крабикам вони видалися нездоланими скелями. Та ось Циганча наткнулося на гумову стрічку, якою маску до голови прикріплюють. Воно учепилося в неї обома клешнями й видерлося вгору. За мить вже було на розпеченій сонцем підлозі. Оглянулось крабєня — смужка тіні під перилами балкона темніє. Туди й подалося метикувате створіннячко.

Вслід за Циганчам виліз з маски і Піщаний. Без поспіху обстежив балкон і знайшов у куточку заглибину. Вліз туди й затих.

А сонце піднімалося все вище й вище. Тінь від перил вужчала, й Циганча знову опинилося на сонці. "Що, як попроситися в заглибнику до Піщаного?" — подумало

воно. Зібралось з силами й через увесь балкон перебігло до того.

Та Піщаний вже забув, хто підказав йому, як з маски вибратися, і не захотів ділитися схованкою. Він грізно підняв бойову клешню. Посмій підійти! Циганча сумно подивилося на грізну зброю й зрозуміло, що миром вони згоди не дійдуть, а встрявати у бійку не було духу. Трохи відповзло від невдячливого друга й завмерло. І тут несподівано відчуло подих свіжого прохолодного вітерцю. Краби, на жаль, далеко не бачать, і Циганча не помітило, що неподалік від нього протягом відкрило двері з кімнати, в якій жив Ігорьок з татком.

"Пан чи пропав!" — так би мало сказати Циганча, збираючи останні сили, щоб вже через хвилину сховатися під ліжком.

Як добре в тіні, коли тебе не висушує сонце! Ще б води напиться! І Циганча вирушило в мандри по кімнаті. На його щастя, під умивальником на лінолеумі лежала волога ганчірка. Бачили б ви, як зраділо Циганча, залазячи під ганчірку! Його маленьке серце забилося щасливо, а тіло наповнювалося життєдайною вологою. А коли йому зробилося зовсім добре, згадало про співбрата по неволі: "Хоч і не впустив Піщаний до схованки, та хіба до образ, коли про життя йдеться!" Циганча вже хотіло вилізти з-під ганчірки, але тут рипнули вхідні двері й до кімнати увійшла прибиральниця.

— Де моя ганчірка? — підняла її з підлоги дівчина.

Циганча не встигло вчепитися клешнями в ганчірку й гепнулося на підлогу.

— А це що за диво? — чудувалася дівчина, розглядаючи крабика.— Симпатичне створіннячко! Заблукав, напевно, бідолаха. Ось зараз витру підлогу на балконі й однесу тебе до моря...

Циганча не розуміло людської мови і хотіло втекти від лагідної прибиральниці, та де дінешся, якщо перед твоїми клешнями щільно зачинилися двері. Повернулося в куточок і затихло.

Через кілька хвилин дівчина, наспівуючи веселу пісеньку, взяла в руки Циганча і подалася на пляж. Проходила вона і повз майданчик, де Ігорьок грав у городки, та звідки було хлопцеві знати, що його бранець за мить вже купатиметься у хвилях рідного моря.

А що ж сталося з Піщаним? — питаєте.

Дівчина, прибираючи балкон, не помітила крабика, котрий причаївся у куточку. Вона витерла підлогу, щільно причинила двері, щоб, бува, вітром скло не розбило...

Сонце припікало все дужче, воно піднялося зовсім високо. Пекучі промені дістали й Піщаного. Довго терпів він, а коли стало зовсім важко, вискочив, мов ошпарений, на середину балкона і... навічно заляк від сонячного удару.

...Аж під вечір повернувся Ігорьок з банкою морської води, побачив Піщаного — і не впізнав: став той рожевим.

— Що за чудасія,— тільки й промовив хлопчик.— Хто випустив моїх крабиків і звідки взявся цей, рожевий?